فرهیختگان
دانشگاه
یکشنبه ۲۹ مهر ۱۴۰۳
شماره ۴۲۵۷
FARHIKHTEGANDAILY.COM
FARHIKHTEGANONLINE

آخرین تحولات برون‌مرزی دانشگاه آزاد در گفت‌وگوی «فرهیختگان» با معاون بین‌الملل

پرواز بعدی دانشگاه در عمان به زمین می‌نشیند

■ شانگهای، بریکس و اکو اولویت‌های بین‌المللی دانشگاه

■ میهمان شدن دانشجویان خارجی در واحدهای داخل را پیگیری می‌کنیم

ابوالفضل مظاهری- پریا ناصری
گروه دانشگاه

حضور و فعالیت خارج از مرزهای کشور برای مراکز آموزش عالی مطرح دنیا یکی از اولویت‌های مهم در هدف‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌هاست که البته دلایل مختلف و آورده‌های متعددی دارد. در همین کشورهای اطراف خودمان هم با نگاهی گذرا به لیست مراکز آموزش عالی می‌توان جای پای مراکز علمی مختلفی را دید. در ایران اما این مسئله در پس چالش‌های مختلف آموزش عالی کمتر مورد توجه قرار گرفته، با اینکه دانشگاه آزاد از سال‌های ابتدایی فعالیت نگاهی هم به افق‌های خارجی داشته و چه در غرب و چه در شرق پایگاه‌های علمی را راه‌اندازی کرده که اکنون نه فقط به نام دانشگاه بلکه به‌عنوان یک نقطه قوت برای حوزه علمی کشور شناخته می‌شود. امروز اهمیت تعاملات علمی بین‌الملل بر هیچ‌یک از عناصر فعال حوزه دانشگاه پوشیده نیست اما به همان میزان اهمیت، چالش‌های مختلفی به‌ویژه در کشور ما دارد. با این همه فرصت تعاملات بین‌المللی در حوزه تولیدات علمی حتما می‌تواند یکی از مسیرهای خیزش دوم علمی ما محسوب شود. در گفت‌وگو با محمود محمدی، چهره نام‌آشنا حوزه بین‌الملل به بررسی فرصت‌ها و چالش‌های برون‌مرزی علمی کشور پرداختیم و درخصوص رویکردهای جدید دانشگاه آزاد در این حوزه سؤال کردیم. محمدی که از تیرماه امسال به دانشگاه آزاد آمده و مسئولیت معاونت بین‌الملل و امور دانشجویان غیرایرانی دانشگاه را برعهده گرفته، پیش‌تر سمت‌های مشاور وزیر امور خارجه، سخنگوی وزارت امور خارجه و مدیرکل اطلاعات مطبوعات وزارت امور خارجه را تجربه کرده است. مشروح گفت‌وگوی «فرهیختگان» را از نظر می‌گذرانید.

خیزش علمی یکی از مهم‌ترین موضوعاتی است که پس از دیدار رهبر انقلاب با نخبگان اولویت یافته و البته با توجه به روند نزولی تولیدات علمی از اهمیت خاصی هم برخوردار است. بخشی از پاسخ به مسئله خیزش علمی وابسته به افزایش تعاملات علمی و فعالیت برون‌مرزی ماست. معاونت بین‌الملل دانشگاه آزاد برای این موضوع چه برنامه‌ای طراحی کرده است؟

واقعیت امر این است که ما خیزش علمی‌مان را در سطح خوبی انجام دادیم. یک خیزش علمی بیش از آنکه با تعاملات خارجی به دست آورده شود از اندیشه و تفکر داخلی و بومی نشأت می‌گیرد و این تکیه‌گاه خیلی خوبی برای کشور است اما ابعاد و گستردگی خیزش علمی در سطوح مختلف و عمومی شدن آن بحث خیلی جدی است. نشست اخیر شورای دانشگاه آزاد نیز با محور قرار دادن فرمایشات مقام معظم رهبری برای عمومیت بخشیدن به خیزش علمی در سایر رشته‌ها، علوم و کاربردی کردن آن، ارتقای جایگاه خیزش علمی، نهادینه کردن و تثبیت آن پیگیری شد. خوشبختانه با سند تحول و نظام تحولی که در نشست اخیرا توسط رئیس دانشگاه نیز تشریح شد، زیرساخت‌ها، سیستم و ساختار درست برای روان کردن، همگانی و نهادینه کردن خیزش علمی فراهم می‌شود و این یک اقدام بسیار بی‌بدیل در تاریخ آموزش عالی کشور و خصوصا دانشگاه آزاد است. چیزی که به حوزه بین‌الملل مربوط است این بوده که چه بخش‌هایی از علوم، دانش و تکنولوژی مورد نیاز این خیزش علمی است و باید چگونه و با چه کشورهایی آن را به دست بیاوریم. یکی از وظایف بین‌الملل دانشگاه این بوده که بتواند خودش را با این نظام تحولی که توسط ریاست دانشگاه راهبری می‌شود، حرکت دهد. ما بیشتر به دنبال برنامه‌ریزی‌ایم که بتوانیم خودمان را به آن سطحی که دانشگاه اوج می‌گیرد، برسانیم. طبعا برای رسیدن به این اهداف بلند باید ارتباطات و تعاملات بین‌المللی داشته باشیم، باید با مجامع دانشگاهی، آکادمی‌های علوم و انجمن‌های علمی دانشگاهی ارتباطات خوبی داشته باشیم. همچنین باید با اندیشمندان و نخبگان بین‌الملل مراوده و ارتباطات خوبی را برقرار کنیم. درواقع باید خودمان را آن‌گونه‌ای که پیشرفت می‌کنیم به زبان قابل‌فهم بین‌المللی برای جامعه بین‌الملل، خصوصا دانشگاهیان، روشنفکران، اساتید و دانشجویان جهان معرفی کنیم. بنابراین ما چنین برنامه‌ریزی‌ای را در سطح بین‌الملل و در مسیر خیزش علمی انجام می‌دهیم.

به حضور در مجامع بین‌المللی، فعالیت و تعامل بیشتر با آنها اشاره کردید. دانشگاه در دوره‌های قبلی بعضا تفاهمنامه‌ها و ورود به مجامع داشته است اما در مسیر اجرا چندان توفیقاتی نداشته است. دانشگاه حضور یا عضویت انجمن‌های مختلف جهانی را تجربه کرده اما استفاده خاصی از این فرصت نداشته یا حداقل به نظر می‌رسد تعامل مطلوب مورد انتظار را برقرار نکرده است.

نظر شما کاملا صحیح است. ما با آن انگیزه و سرعتی که شروع کردیم پیش نرفتیم و در برخی از حوزه‌ها و زمینه‌ها روند تعاملات، ارتباطات و حتی عضویت در مجامع دانشگاهی جهانی کاهش پیدا کرده است. طبعا ما برای ارتقای رتبه‌بندی دانشگاه خودمان نیاز داریم که با مجامع دانشگاهی و اندیشمندان جهان ارتباط و مراوده برقرار کنیم تا بتوانیم آن جایگاه متناسب با خودمان را ارتقا دهیم. خوشبختانه دانشگاه آزاد در رتبه‌بندی‌های داخلی و در سطح ملی جایگاه خوبی دارد و باید در سطح بین‌الملل هم جایگاهش را ارتقا دهد. این تلاش‌ها جزء برنامه‌ریزی‌هایی بوده که ظرف چند ماهی که بنده این توفیق نصیبم شده تا بتوانم فعالیت‌های بین‌الملل را در اختیار داشته باشم، در دستورکار معاون جدید بوده است. بخش بسیار مهم، ارتقای جایگاه و نقش دانشگاه آزاد در محافل و مجامع دانشگاهی جهان است.

درحال‌حاضر مجموعه‌ای وجود دارد که برای افزایش تعاملات، برنامه‌ریزی خاصی نسبت به آن صورت گرفته باشد؟

با توجه به تجربه سیاست خارجی که بنده در وزارت خارجه داشتم، در سایه روابط خارجی خوبی که با کشورها داریم برنامه‌ای را طراحی می‌کنیم که ارتباطات علمی- دانشگاهی آکادمیک هم با این کشورها صورت گیرد.

نمونه خاصی هم داشتید؟

بله، مثلا حوزه شانگهای برای ما یک حوزه بسیار مهم است که دانشگاه‌ها و کشورهای معتبر با رنکینگ بالایی وجود دارند و داریم ارتباطات را برقرار می‌کنیم. حوزه بریکس برای ما یک فضا و فرصت بسیار مهمی بوده تا بتوانیم درعرصه آکادمیک، علوم و تبادل اندیشمندان با یکدیگر همکاری و دیپلماسی علمی داشته باشیم. حوزه اکو، حوزه پیرامونی برای ما بوده و همچنین جهان اسلام که به‌طور کلی این برنامه را در اولویت‌های مطالعاتی خودمان قرار دادیم و ارتباط هم برقرار می‌کنیم تا بتوانیم در حلقه‌هایی که شرایط برای پیشبرد اهداف علمی- آکادمیکی و مراودات کشور نزدیک‌تر است فعالیت خودمان را شروع کنیم.

تعداد تفاهمنامه‌های خارجی ما با دانشگاه‌ها و کشورهای خارجی کم نیست. در یکی از گزارش‌ها اگر درست به‌خاطر بیاورم تعداد تفاهمنامه‌های خارجی را حدود ۵۰ مورد عنوان کرده بود. اما به نظر می‌رسد در این حوزه هم به فعلیت بخشیدن تفاهمنامه‌ها، اراده و برنامه‌ریزی بهتر و بیشتری نیاز داشته است. چه برنامه‌ای در حوزه عملیاتی کردن تفاهمنامه‌ها دارید؟

بله، این موضوع درست است. تفاهمنامه برای تفاهمنامه داشتن دیگر اهمیت چندانی برای ما ندارند جز اینکه دارای دستاوردی باشد که مورد نیاز ماست یا اینکه نیاز متقابل دو دانشگاه و دو کشور را در حوزه علمی- آکادمیک تامین کند؛ به همین دلیل ما یک بازبینی جدی روی تفاهمنامه‌ها، نحوه انعقاد و شاخص‌هایی را برای تفاهمنامه‌هایی که می‌شود با بعضی از کشورها تنظیم کرد را تدوین کردیم. مثلا فرض کنید وقتی ما حوزه بریکس یا حوزه شانگهای را می‌گوییم یا وقتی که بخواهیم با چین همکاری دانشگاهی برقرار کنیم طبعا تفاهمنامه‌ای هم باید با آن دانشگاه معتبر مثلا پکن، برقرار کنیم که می‌تواند نیازهای متقابل را تأمین کند. بنابراین نگاه ما براساس اولویت‌های سیاست خارجی‌مان به کشورهایی است که با ما زمینه‌های همکاری خوبی را ایجاد می‌کنند. مثلا روسیه و دانشگاه مسکو شرایط برجسته‌ای دارد و جزء رتبه‌بندی‌های خوب جهانی است. رویکرد ما بازبینی و بازنگری در تفاهمنامه‌هاست. نکته دیگر اینکه اگر در گذشته چند واحد ما با یک کشور تفاهمنامه داشتند و تفاهمنامه‌ها هم عموما زمینه‌های اجرایی نداشته و به حال خودشان رها می‌شدند اما اکنون یک نظام هماهنگی ایجاد کردیم تا تفاهمنامه‌ای که میان یک واحد دانشگاه آزاد با کشور مدنظر انجام می‌شود هویت واحد دانشگاه نیز رعایت شود و اگر تفاهمنامه‌ای هم به نام دانشگاه آزاد با یک کشور نوشته می‌شود، مراحل اجرایی و عملیاتی خودش را به‌خوبی دنبال کند.

اکنون مورد در حال بررسی یا پیگیری برای تدوین و انعقاد تفاهمنامه با مجموعه دانشگاهی یا کشور به‌خصوصی دارید؟

بله. اخیرا چون حوزه پیرامونی، همسایگان و کشورهای عضو شانگهای و بریکس برای ما مهم است با دانشگاه پکن پیش‌نویسی را تنظیم می‌کنیم، با دانشگاه‌های معتبر اندونزی -که اخیرا واحدهایی از ما در نمایشگاه دانشگاهی این کشور شرکت کردند- پیش‌نویس تفاهمنامه‌ای را هماهنگ کردیم که نوشته شده و برای اجرایی کردن آن برنامه‌ریزی می‌کنیم. با آکادمی علوم تاتارستان پیش‌نویس تفاهمنامه‌ای را آماده کردیم. عموما با آکادمی علوم و دانشگاه‌هایی که اعتبار خوب دارند یا رنکینگ هم‌سنگ یا برتر از مایند به‌دنبال انعقاد تفاهمنامه‌ایم تا بتوانیم اعتبار و ملاک‌های علمی را بالا ببریم.

در بحث تبادل دانشجو و استاد به غیر از چند تجربه محدود رفت و برگشت برنامه‌ریزی شده‌ای را نداشتیم. تبادل استاد و دانشجو یا فرصت مطالعاتی ازجمله فرصت‌های خوبی‌اند که چندان مورد بهره‌برداری قرار نگرفتند. این موضوع را الان در دست پیگیری دارید؟

دانشگاه آزاد از مزیت‌های خوبی برخوردار است. تعدادی واحد برون‌مرزی در کشورهای مختلف مانند انگلیس، امارات، عراق و افغانستان دارد که این واحدها می‌توانند حلقه ارتباطات بین‌المللی ما با دانشگاه‌های معتبر جهان باشند و همچنین می‌توانند سبب مبادله استاد، دانشجو و اعضای هیئت علمی باشند. در واحدهای مناطق آزاد این مزیت‌ها را داریم. اما آن چیزی که مهم است این بوده که سیاستگذاری‌های درست با برنامه‌ریزی‌های عملی انجام شود تا بتواند این هدف‌ها را دنبال کند. در حال حاضر در بازنگری‌ای که روی این برنامه‌ها انجام می‌دهیم، هدف‌گذاری کردن همه این موارد است که می‌تواند برای ما نتایج خوبی را به‌دنبال داشته باشد.

نمونه نزدیک و قابل اشاره‌ای در حوزه تبادل دانشجویان و اساتید وجود دارد؟

ساختار، مقررات و دستورالعمل‌هایش را باید فراهم کنیم. اما ایده و فکرش به این صورت است که مثلا واحد امارات ما در کنار سهمیه پذیرش دانشجویان ایرانی، سهمیه پذیرش دانشجویان خارجی هم دارد. ورود دانشجویان خارجی را متناسب با مقرراتی که امارات وضع می‌کند و متناسب با شرایط پذیرش ما تنظیم و تدوین می‌کنیم زیرا ما این مزیتی که دانشجو در هر یک از واحدهای برون‌مرزی‌مان ثبت‌نام و در واحدهای داخلی ما تحصیل کند را داریم. جاذبه‌های توریستی ایران برای خیلی از جوانان و دانشجویان خارجی بسیار اهمیت دارد که بتوانند و بدانند اگر در یک واحد ایران در هر کشوری مثلا عراق، امارات، آکسفورد یا حتی ایران تحصیل می‌کنند مانند میهمان کردن دانشجویان ایرانی در واحدهای مختلف، می‌توانند در کل واحدهایی که برون‌مرزی یا در داخل کشور است میهمان شوند. این مزیت، جاذبه‌های خاص خودش را برای دانشجو فراهم می‌کند که در کنار تحصیل، ایران را بشناسد و از جاذبه‌ها و زیبایی‌های توریستی برخوردار شود. این اقدامات نیاز به دستورالعمل‌ها و برنامه‌ریزی‌هایی داشته که در دستورکار ما قرار دارد و روی آن کار می‌کنیم.

به حضور دانشجویان خارجی در کشور اشاره کردید. در یک دوره زمانی تعداد دانشجویان خارجی ما صعودی شد اما اکنون به نظر می‌رسد که روند صعود تعداد دانشجویان افت داشت؛ با وجود اینکه ما در برنامه هفتم توسعه یک هدف‌گذاری ۳۰۰ هزار نفری برای این موضوع داریم. علت این افت چیست و دانشگاه برای افزایش سهم خود از این هدف ۳۰۰ هزار نفری چگونه برنامه‌ریزی می‌کند؟

ما قبل از آنکه زیرساخت‌ها، بسترهای پذیرش و مقررات آموزش عالی کشور را درباره پذیرش دانشجویان خارجی تنظیم کنیم، در سطح کلان و ملی با پذیرش دانشجویان خارجی در مقیاس گسترده‌ای موافقت شد. این مسئله بعدها بخشی از مشکلات خود آموزش عالی کشور شد. دانشگاه آزاد هم به صورت جزئی درآن دخالت دارد، به این معنا که دانشگاه آزاد هم جزء آموزش عالی کشور و درصدی از آن تلقی شود اما این مشکل برای آموزش عالی کشور رخ داد.

درواقع پذیرش بیش از توان و ظرفیت ارائه خدمات و آموزش صورت گرفت و این مشکلی را برای کل آموزش عالی کشور ایجاد کرد. اما اکنون نظام آموزش عالی کشور و دانشگاه آزاد به‌طور جدی روی این مسئله توجه دارند که اولا امور دانشجویانی که پذیرفتند را سامان دهند تا دانشجو با رضایت کامل نسبت به کشوری که برای تحصیل انتخاب کرده بتواند ادامه تحصیل دهد و فارغ‌التحصیل شود. دوم درخصوص شرایط جدید پذیرش؛ ما در دو حوزه به صورت جدی کار می‌کنیم. یک مورد اینکه پذیرش کیفی را جایگزین پذیرش کمی کنیم، یعنی به جای اینکه پذیرش حداکثری را ملاک قرار بدهیم اول زمینه‌های پذیرش را فراهم کنیم و پذیرش کیفی را مورد توجه قرار بدهیم؛ پذیرشی که می‌تواند به دانشجو درابعاد برنامه‌ریزی فرهنگی و خدمات کمک کند.

لزوما تعداد دانشجو بیشتر هدف‌گذاری دانشگاه نیست؟

درواقع دانشگاه به دنبال این است که با کیفیت بهتر و در چهارچوب مقررات و قوانین آموزشی عالی خدمات را ارائه دهد، زیرا دوره کرونا چنین اتفاقی برای آموزش عالی کشور رخ داد که دانشگاه آزاد هم دچار این گرفتاری شد اما درحال حاضر شرایط به‌گونه‌ای است که ما باید برنامه‌ریزی دقیق‌تری را انجام دهیم. بخش دوم این است که نقش نظارتی و هدایتی خودمان را تقویت کنیم و در پذیرش دانشجو هم فقط به کشورهای همسایه اکتفا نکنیم، بلکه مقاصد جدیدی را در برنامه کاری خودمان قرار دهیم و ارتباطات مستقیمی را با آنها برقرار کنیم. با مراودات خوبی که در روابط خارجی، سفارتخانه‌های خودمان و سفارتخانه‌های خارجی در تهران داریم می‌توانیم شرایط را بی‌واسطه تنظیم کنیم. از طرفی تجربه گذشته این درس را به ما داده که با سامانه‌هایی مانند سامانه «سفیر» که آزمون خودش را در استان اصفهان ارائه داده، بتوانیم خدمات‌مان را در همه واحدها و به‌خصوص دانشکده‌هایی که پذیرش دانشجوی خارجی دارند گسترش دهیم تا یکسان‌سازی رفتار، پذیرش و همه فرایندهای تحصیلی در خود دانشکده‌ها، به وسیله سامانه سفیر -بی‌واسطه و بدون نیاز به وکلا و کارگزاران- مانند دیگر کشورها مستقیم انجام شود، دانشجویان ثبت‌نام کنند و مدارک‌شان را ارائه دهند.

بنابراین سامانه سفیر به‌زودی سامانه اصلی پیش‌روی دانشجویان خارجی خواهد شد. امکانات این سامانه نیاز دانشجویان را پاسخ خواهد داد؟

یک بازبینی برای گسترش سامانه سفیر انجام دادیم. این سامانه در مقایسه با سامانه‌های کشورهای دانشجوپذیر، هم روان‌تر بوده و می‌تواند پاسخگوی نیاز دانشجویان باشد و هم مراحل کنترل و نظارت بر فرآیند تحصیل دانشجو از ورود تا خروج -فرودگاه تا فرودگاه- را تضمین کند. می‌تواند برنامه خیلی خوب و منظمی برای آینده باشد.

فعالیت سامانه سفیر در حال حاضر فقط محدود به استان اصفهان است؟

بله، برنامه‌ریزی سامانه سفیر در اصفهان انجام شده و با کیفیت خوبی کار می‌کند. ما هم برنامه گسترش این سامانه را در دستورکار قرار داده‌ایم، اگرچه برخی از سامانه‌های ما مانند «اف اسیودنت» در برخی از واحدها و همچنین معاونت بین‌الملل فعالند اما عملا سامانه سفیر در آینده می‌تواند همه این مراحل را یکپارچه‌سازی، یکسان‌سازی و بی‌واسطه کند.

در حوزه مناطق آزاد چگونه برنامه‌ریزی می‌کنید؟ آیا هدف‌گذاری‌ها تفاوتی کردند؟ با توجه به اینکه دانشگاه در مدل رویکرد جدید سعی کرده براساس یک آمایش مشخص با مأموریت‌گرایی هر کدام از واحدها یک بخش از پازل شبکه دانشگاه آزاد را تکمیل کند. واحدهای مناطق آزاد قرار است چه سهمی در دانشگاه داشته باشند و چه نقش و مأموریتی را برعهده بگیرند؟

بله، درست است. مناطق آزاد یکی از مزیت‌های بسیار عالی دانشگاه آزاد محسوب می‌شوند؛ زیرا هم شامل قوانین و مقررات ویژه مناطق آزادند و هم این فرصت را برای دانشگاه ایجاد می‌کنند که محصولات و فرآورده‌های فکری و تولیدی در زمینه‌های استارتاپ و نیز در زمینه‌های دیگر محصولات خود را به صورت نمایشگاه دائم، نمایشگاه‌های مشترک، در مراوده با کشورهای همسایه و کشورهای ملل درمناطق آزاد عرضه کند و این عرضه می‌تواند مزیت‌های فوق‌العاده‌ای را برای مراودات علمی-دانشگاهی و دیپلماسی علمی ما داشته باشد. بنابراین مناطق آزاد برای ما از اولویت مهمی برخوردار است. یک شورای واحدهای مناطق آزاد در سال ۱۴۰۱ تشکیل شد. یک تفاهمنامه با دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و دانشگاه نوشته شده که اینها به فرصت‌ها و مزیت‌های دانشگاه اضافه می‌کند اما آن چیزی که مهم است برنامه‌ریزی و کارکرد درست، استفاده مطلوب و به‌موقع در زمانبندی‌های مشخص از مناطق آزاد است که بتواند با دانشگاه‌هایی که دارای مناطق آزادند ارتباط برقرارکند. مزیت ارتباطات دانشگاهی می‌تواند به خود مناطق آزاد و درآمدزایی آنها کمک کند. کار در مناطق آزاد حوزه‌های گسترده‌ای را در بر می‌گیرد. از آنجایی که بنده سال‌ها مشاوره بین‌المللی به دبیرخانه مناطق آزاد می‌دادم به این قوانین و مقررات و فرصت‌های پیش‌رو آشنایی کامل دارم. اما متأسفانه یک تأخیر و تعلل در کارکرد دانشگاه در حوزه مناطق آزاد رخ داده است.

علت این تأخیر چه چیزی بوده است؟

شاید به خاطر اینکه بعضی از امور مانند پذیرش انبوه دانشجویان خارجی مشکلاتی را ایجاد کرده یا اشتغالاتی را ایجاد کرده که توجه نسبت به بعضی از موضوعات را کمتر کرده است. این درخواست را از ریاست محترم دانشگاه داشتیم که قلمرو بین‌المللی معاونت بین‌الملل که مناطق آزاد و واحدهای ما در مناطق آزاد جزء آن قرار دارند به‌گونه‌ای تنظیم و تأمین شود که ما بتوانیم مسئولیت خودمان را انجام دهیم. احکام جدیدی باید صادر شود تا معاونت بین‌الملل درحقیقت ریاست شورای مناطق آزاد را برعهده گیرد. چنانچه حکم صادر شود ما می‌توانیم فعالیت‌های گذشته را ادامه دهیم.

اکنون واحدهای مناطق آزاد دانشگاه آزاد واحد بین‌المللی محسوب می‌شوند؟

بله، مانند واحد قشم. حدود پنج‌شش واحد داریم، اگرچه برخی از این واحدها ریاست‌شان تغییر کرده و در برخی از مناطق آزاد دبیران‌شان تغییر کرده است. چنانچه احکام جدید صادر شود می‌توانیم موارد و فعالیت‌های مطرح‌شده گذشته -در هفت جلسه بین شورای واحدهای دانشگاه آزاد در مناطق آزاد و دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد- را از سر گیریم و فعالیت‌های مشترک‌مان را درجهت اهداف ملی که می‌تواند مزیت‌های خوبی برای درآمدزایی کشور داشته باشد و اهداف دانشگاهی را دنبال کند ادامه دهیم.

مأموریت‌های اصلی واحدهای مناطق آزاد چیست؟

درحقیقت این واحدها هم یک پایگاه علمی برای جذب دانشجویند و هم فرصتی برای عرضه توانمندی‌ها، ظرفیت و فرآورده‌های علمی، استارتاپی، فناوری‌های نوین دانشگاه آزاد و حتی محصولات دانشگاه آزاد. یعنی به‌هرحال شما در هر جا پایگاهی داشته باشید خصوصا اگر پایگاه علمی باشد می‌تواند محل مراوده، نشست‌ها و سمینارها شود و بعد تخصصی کردن و دوره‌ای کردن این موارد می‌تواند فرصت‌های خوبی را ایجاد کند. مناطق آزاد تابع قوانین خاص خودشانند که برای ویزا و اقامت و غیره محدودیت‌های غیرمناطق آزاد را ندارند. این دست ما را باز نگه می‌دارد تا بتوانیم مراودات بین‌المللی را در مناطق آزاد و در زمینه‌های علمی-فرهنگی و اقتصادی-تجاری توسعه دهیم و دانشگاه از این مزیت‌ها هم برخوردار می‌شود. از مناطق آزاد به‌عنوان پایگاهی که هم علم و دانش را ترویج می‌دهد و هم می‌تواند فرآورده‌ها و توانمندی‌های دانشگاه را عرضه کند و هم اینکه در مراودات علمی و دیپلماسی علمی-بین‌المللی با نشست‌ها، سمینارهای مجازی و حضوری، فرصت‌های جدیدی را پیش روی ما قراردهد استفاده می‌کنیم.

درخصوص واحدهای بین‌الملل دانشگاه؛ پیگیری ما نشان می‌دهد واحد عراق تکمیل شده و قرار است امسال با هماهنگی‌های نهایی جذب دانشجو داشته باشد. به غیر از واحدهایی مانند افغانستان، امارات، عراق و آکسفورد ظرفیت چه کشورهای دیگری به حوزه بین‌الملل اضافه خواهد شد؟

درباره گسترش فعالیت بین‌المللی دانشگاه آزاد به صورت ایجاد واحد در کشورها ما معتقد به مطالعه، تحقیق، بررسی و توجیه‌پذیری -اولا- ایجاد واحد یا نحوه فعالیت در آن کشوریم. در جاهایی می‌توانیم با یک تفاهمنامه، یک‌سری مراودات علمی و مبادله دانشجو و استاد داشته باشیم که نیاز به ایجاد واحد نباشد. برای آن مکان‌هایی که تشخیص می‌دهیم این مزیت‌ها را دارد، شاخص‌هایی را طراحی می‌کنیم. دانشگاه آزاد به‌عنوان یکی از دانشگاه‌های مهم در قبال مزیتی که ایجاد می‌کند ازجمله فرصت‌های علمی، انتقال دانش و تکنولوژی برای آن کشور، زمین رایگانی از آن کشور برای ساخت دانشگاه بایستی داشته باشد، یا شراکتی دانشگاه را بسازد یا سرمایه‌گذار داشته باشد. دانشگاه به این طریق می‌تواند با کمترین هزینه اهداف علمی خودش را دنبال کند. به همین دلیل ما در حلقه همسایگان، شرایط خوبی را داریم؛ مانند افغانستان، امارات، عراق و بعضی کشورهای دیگر مانند عمان که جزء کشورهای هدفند مطالعاتی را در حوزه خاورمیانه، مدیترانه به‌خصوص شمال آفریقا و... انجام می‌دهیم. هماهنگی‌هایی را انجام می‌دهیم، هرجا و هر نوع فعالیت بین‌المللی وجود دارد، هر بخش و حوزه‌ای که توانمندی فعالیت بین‌المللی دارد، حتی به صورت مدارس بین‌المللی؛ در داخل یا پردیس‌های بین‌المللی در داخل. بعضی واحدهای ما، شرایطی دارند که می‌توانند دانشجوی خارجی را پذیرش کنند و ما از طریق مقررات وزارت علوم، مجوز را از شورای گسترش وزارت علوم دریافت می‌کنیم تا پذیرای دانشجوی خارجی باشند. در داخل کشور هم چنین کاری را انجام می‌دهیم اما در خارج تابع شرایط و مقررات جدیدی انجام می‌دهیم که برای دانشگاه آورده داشته باشد، چون برند خود دانشگاه آورده‌ای است برای آن کشوری که می‌خواهد آنجا فعالیت کند.

کشورهای هدف کدامند و مورد نزدیکی هم دارید که برای درخواست مجوز اقدامی کرده باشید؟

در بعضی از کشورها اقداماتی انجام شده که در مطالعات‌مان برای فعالیت در این کشورها بازبینی می‌کنیم. مقدمات کار در بعضی از کشورها مانند بوسنی، یمن، سوریه و عمان شروع شده است. صحبت درباره این موضوع خیلی وقت است که مطرح شده اما به دلایل بروز شرایط خاص به تعویق افتاده است. آسیا و جنوب شرق آسیا برای ما حوزه مهمی است که فعالیت‌ها و ارتباط‌مان را برای همکاری گسترش می‌دهیم. برای حوزه شانگهای و اوراسیا ما با آکادمی‌های علوم این کشورها، تفاهمنامه‌هایی را امضا کردیم که همان تفاهمنامه‌هایی است که با آکادمی‌های علوم یا دانشگاه‌ها امضا می‌کنیم و برای تبادل علمی و اندیشه کفایت می‌کند و دیگر نیازی به این نیست که حتما در آنجا واحد تأسیس شود؛ بنابراین یک بازبینی در نوع مطالعات توجیه‌پذیرمان برای گسترش واحدهای بین‌المللی انجام می‌دهیم که اگر هزینه‌ای را متحمل می‌شویم، آورده قابل ملاحظه‌ای برای کشور داشته باشد.

بعد از عراق ما باید منتظر شنیدن خبر تأسیس پایگاه دانشگاه آزاد در کدام کشور باشیم؟

من فکر کنم کشور عمان مقصد بعدی باشد که ما کارهایش را دنبال می‌کنیم که اگر همه مراحلش فراهم شود می‌تواند شکل گیرد. اما این نکته برای ما خیلی مهم بوده که ما برنامه‌ریزی کیفی کردن تعدادی از واحدها و استفاده چندعاملی از این واحدهایمان را داشته باشیم؛ اینکه به لحاظ جنبه‌های علمی، کیفی و تنوع‌بخشی به استفاده از واحد و درحقیقت یک حرکت عرضی که بتواند تنوع ببخشد و مزیت‌های بیشتری از آن واحد به دست آورد، جزء برنامه‌های اصلی ماست؛ مانند همان پذیرش کیفی دانشجویان خارجی که بیشتر کیفیت، ارتقا، تنوع‌بخشی به کیفیت کار و افزایش منابع و منافع را دنبال می‌کند.